

Giải Quyết Vấn Đề Kỳ Thị Thâu Thập Thông Tin Quan Trọng

Bước sáng suốt đầu tiên là thâu thập thông tin về luật lệ cấm kỳ thị áp dụng cho trường hợp của quý vị. Nên liên lạc với Hiệp Hội Tiểu Đường Mỹ (American Diabetes Association) và nhiều nguồn tài nguyên khác, xin trợ giúp từ nghiệp đoàn của quý vị, hoặc hỏi ý kiến luật sư. Nhớ lưu giữ mọi tài liệu liên quan đến khiếu nại của quý vị, chẳng hạn như thư tín từ hãng sở. Hãy lấy bản sao những tài liệu tổng quát hiện dụng, chẳng hạn như chánh sách nhân sự. Nhớ ghi nhật ký và viết rõ mọi điều xảy ra cho quý vị, kể cả tên tuổi và ngày giờ.

Tìm Hiểu và Thương Lượng

Kỳ thị vì lý do bệnh tiểu đường thường là do thiếu hiểu biết. Nói chung tiểu đường không là dạng tàn tật "có thể thấy rõ", vì vậy nhiều hãng sở không hiểu rõ bản chất và cách điều trị. Đôi khi có thể giải quyết vấn đề bằng cách tìm hiểu về căn bệnh, nhu cầu y tế và khả năng của quý vị. Có thể là hãng sở cũng không rành rẽ các điều khoản của luật lệ cấm kỳ thị, và phải cho họ biết thông tin này.

Biện Bạch

Đôi khi cũng phải tranh tụng hợp pháp thì mới có thể chấm dứt kỳ thị. Quý vị cần phải bắt đầu bằng cách đệ đơn cáo buộc kỳ thị lên cơ quan chánh quyền thích hợp. Nếu sở làm là hãng tư nhân hoặc chánh quyền tiểu bang hay địa phương thì hãy đệ đơn cáo buộc lên EEOC (Equal Employment Opportunity Commission, hay Ủy Ban về Cơ Hội Việc Làm Bình Đẳng) hoặc cơ quan thực thi luật cấm kỳ thị tại tiểu bang của quý vị. (Có thể đệ đơn lên cơ quan liên bang hoặc tiểu bang, và than phiền của quý vị được xem là đã nộp lên cả hai nơi.) Nếu sở làm là chánh quyền liên bang thì hãy liên lạc với văn phòng Cơ Hội Việc Làm Bình Đẳng trong nội bộ cơ quan đã xảy ra trường hợp kỳ thị. Quý vị phải ứng phó mau lẹ, vì khuôn khổ thời gian thực hiện hành động này thường rất ngắn ngủi. Nếu cơ quan không giải quyết mỹ mãn vấn đề than phiền, thì quý vị có thể đệ đơn kiện lên tòa án liên bang hoặc tiểu bang, trong đó nói rõ là khiếu nại trường hợp kỳ thị vì lý do tàn tật.

Lập Pháp

Hiệp Hội Tiểu Đường Mỹ vẫn đang nỗ lực thay đổi những luật lệ và chánh sách đối xử không công bằng với người bị tiểu đường. Một thí dụ trong thời gian gần đây: Phần Tu Chính Đạo Luật về Người Mỹ Tàn Tật (Americans with Disabilities Act Amendments) - Đạo Luật năm 2008 - giúp bệnh nhân tiểu đường dễ chứng tỏ họ bị tàn tật và được pháp luật bảo vệ.

Nguồn Tài Nguyên ADA

ADA có nhiều tài liệu phụ trợ cho người bị kỳ thị trong việc làm. Nên gọi 1-800 DIABETES (342-2383) để lấy tập tài liệu của ADA về Kỳ Thị Việc Làm (Employment Discrimination) hoặc để được trợ giúp thêm và giải quyết vấn đề kỳ thị.

Nên gọi 1-800 DIABETES (342-2383)
để biết thông tin tổng quát về tiểu đường; hoặc
đến mạng lưới của chúng tôi, www.diabetes.org.

Nên gọi 1-800-ADA-ORDER (232-6733)
để đặt lấy sách vở hoặc tài liệu quảng cáo.

Nên gọi 1-800-806-7801
để đặt mua và nêu thắc mắc về việc gia nhập.

Những Số Điện Thoại và Mạng Lưới Hữu Ích Khác

Disability Rights Education and Defense Fund, Inc.
(Giáo Huấn Quyền Hạn của Người Tàn Tật, và Quý Biện Hộ):
510-644-2555; www.dredf.org

National Employment Lawyers Association
(Hiệp Hội Luật Sư Việc Làm Quốc Gia):
415-296-7629; www.nela.org

U.S. Equal Employment Opportunity Commission
(Ủy Ban Hoa Kỳ về Cơ Hội Việc Làm Bình Đẳng):
1-800-669-4000; www.eeoc.gov

U.S. Department of Justice
(Bộ Tư Pháp Hoa Kỳ):
1-800-514-0301; www.ada.gov

U.S. Department of Labor
(Bộ Lao Động Hoa Kỳ):
1-866-487-9243; www.dol.gov/elaws/fmla.htm

Công Việc Làm và Quyền Hạn của Quý Vị

Chống Kỳ Thị tại Nơi Làm
Việc vì Lý Do Tiểu Đường

Đôi khi người bị tiểu đường cũng bị kỳ thị tại nơi làm việc. Thông tin sau đây giúp quý vị hiểu rõ quyền hạn của bản thân trên tư cách nhân công bị bệnh tiểu đường, và những gì có thể thực hiện để chắc chắn mình được tôn trọng bình đẳng.

Luật Pháp Luật Cẩm Kỳ Thị của Liên Bang

Có một vài luật lệ liên bang nghiêm cấm kỳ thị tại nơi làm việc vì lý do tàn tật. **Đạo Luật Người Mỹ Tàn Tật** áp dụng cho các hãng sở tư nhân, nghiệp đoàn, cơ quan tuyển dụng 15 nhân viên trở lên, cho chánh quyền tiểu bang và địa phương. **Đạo Luật Phục Hồi**

(**Rehabilitation Act**) năm 1973 đề cập chung đến các nhân viên làm việc cho ngành hành pháp của chánh quyền liên bang - hoặc làm việc cho hãng sở nào nhận ngân quỹ từ liên bang - và **Đạo Luật về Trách Nhiệm của Quốc Hội** (**Congressional Accountability Act**) nhắc tới nhân sự của Quốc Hội cùng với đa số cơ quan thuộc ngành lập pháp.

Để được bảo vệ theo luật cấm kỳ thị của liên bang, nhân công phải chứng tỏ mình là “**cá nhân hội đủ tiêu chuẩn và bị tàn tật**”. Bước đầu tiên là phải xác nhận người đó bị tàn tật, “có hồ sơ về” tình trạng tàn tật, hoặc “được

xem là” tàn tật. Các luật lệ này định nghĩa tàn tật là **bệnh tật tinh thần hay thể chất làm giới hạn đáng kể một hoặc nhiều sinh hoạt chánh hàng ngày** - chẳng hạn như ăn uống, đi lại, nhìn thấy hay sờ sờ bản thân - hoặc chức năng chánh của cơ thể, chẳng hạn như hoạt động nội tiết. Theo định nghĩa này,

người bị tiểu đường được xem là có thể không cần sự trợ giúp của những biện pháp làm dịu thống khổ, chẳng hạn như insulin. Và người không cần bất cứ điều chỉnh thích ứng nào trong công việc chỉ phải chứng tỏ mình bị bệnh tật (mà hoàn toàn không cần bận tâm đến mức giới hạn đáng kể của sinh hoạt chánh hàng ngày).

Nhân công cũng phải chứng tỏ mình hội đủ tiêu chuẩn cho công việc đang cứu xét. **Nhân công hội đủ tiêu chuẩn** là người đáp ứng các yêu cầu về kỹ năng, kinh nghiệm, học vấn, và nhiều điều khác liên quan đến việc làm trên cương vị đang giữ hoặc muốn xin vào, và là người có thể hoàn thành những khả năng thiết

yếu của cương vị đó - nếu được **điều chỉnh thích ứng hợp lý**. Điều chỉnh thích ứng là bất cứ thay đổi hoặc cải sửa nào cho công việc hay môi trường làm việc để người tàn tật có thể thực hiện nhiệm vụ.

Vấn đề phổ biến trong những trường hợp kỳ thị vì lý do tiểu đường là: hãng sở cho là người bị tiểu đường gây tình trạng không an toàn cho các nhân viên khác. Nhân công bị tiểu đường thường phải giải tỏa những lầm tưởng và suy nghĩ rập khuôn về bệnh tiểu đường, đồng thời cũng phải thuyết phục và giảng giải với hãng sở hoặc tòa án là họ đủ khả năng làm nhân viên an toàn và có trách nhiệm.

Luật Cẩm Kỳ Thị của Tiểu Bang

Mọi tiểu bang đều có pháp luật cấm kỳ thị của riêng họ, cùng với các cơ quan giữ trách nhiệm thực thi luật lệ đó. Luật cấm kỳ thị ở một vài tiểu bang cũng bảo vệ toàn diện hơn so với luật liên bang.

Luật Lệ Khác

Mặc dù tài liệu này chú trọng thông tin về luật cấm kỳ thị, vẫn còn một số luật lệ khác của liên bang và tiểu bang cũng sẽ rất hữu ích cho nhân công bị tiểu đường. FMLA (Family and Medical Leave Act, hay Đạo Luật Tạm Vắng vì Lý Do Gia Đình và Y Tế) đòi hỏi đa số hãng sở tư nhân có trên 50 nhân viên - và hầu hết các sở làm của chánh quyền - phải chu cấp đến tối đa 12 tuần lễ tạm vắng mỗi năm vì tình trạng sức khỏe trầm trọng của nhân công, hoặc người trong gia đình trực tiếp của họ. Có thể xin tạm vắng với lý do này theo nhiều đợt thời gian ngắn để ứng phó với những hoàn cảnh như: vấn đề ngắn hạn xuất phát từ quá trình điều quản mức glucose trong máu, hoặc đến hẹn với bác sĩ.

Quyền Hạn và Trách Nhiệm của Quý Vị

Luật lệ chống kỳ thị nghiêm cấm hãng sở thực hiện bất cứ hành động nghịch lý nào về việc làm vì tình trạng tàn tật của nhân viên. Nghĩa là hãng sở không được phép kỳ thị khi thuê mướn, sa thải, kỷ luật, trả lương, thăng thưởng, huấn nghệ, cho phụ cấp, hoặc trong bất cứ điều khoản hay điều kiện làm việc nào khác. Hãng sở cũng bị nghiêm cấm trả đũa nhân viên nào đã vận dụng quyền hạn đó.

Thường thì nhân viên không bị bắt buộc phải báo cho hãng sở biết họ bị tiểu đường, nhưng luật cấm kỳ thị chỉ có thể bảo vệ khi hãng sở đã biết về tình trạng tàn tật đó.

Điều Chỉnh Thích Ứng

Hãng sở bị bắt buộc phải “điều chỉnh thích ứng hợp lý” nếu nhân viên tàn tật yêu cầu, trừ khi cách điều chỉnh này sẽ gây “khốn đốn quá mức” cho hãng vì phải chịu khó khăn hoặc phí tổn đáng kể. Biện pháp thích ứng mà người bị tiểu đường cần có thường dễ thực hiện và không quá tốn kém. Lấy thí dụ, bệnh nhân tiểu đường có thể đòi hỏi những điều chỉnh thích ứng như:

- Tạm nghỉ để kiểm tra mức chất đường trong máu, ăn nhẹ, hoặc vào phòng vệ sinh.
- Cho phép cất giữ tiếp liệu trị tiểu đường và thực phẩm ở gần bên.
- Cơ hội làm việc theo thời biểu đã sửa đổi, hoặc làm việc theo ca kíp thông thường thay vì thay đổi ca.

